

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy
w Brodnicy

PROGRAM

WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

SZKOŁY

2023/2024

Wrzesień 2023

Podstawa prawna

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.);
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, 1378);
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591 z późniejszymi zmianami);
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- Rozporządzenie MEN z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249);
- Rozporządzenie MEN z 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1113);
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526);
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 oraz z 2018 r. poz. 1679);
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. nr 6, poz. 69);
- Rozporządzenie MEN z dnia 31 października 2018 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach;

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym(Dz.U. 2015 poz. 1916);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325);
- Statut Szkoły Przesposabiającej do Pracy;
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2023/2024;

I. Wstęp

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej.

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Szkole Specjalnej Przesposabiającej do Pracy w Brodnicy opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną i radę rodziców. Wartości ważne dla nas to: przyjaźń, tolerancja, dobro, szczerść, zaufanie i miłość. W pracy odwołujemy się do tradycji szkoły, a naszą dewizą jest życzliwość, otwartość i empatia. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i ocenianiem wewnątrzszkolnym. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej. Wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole. Uwzględnia wolę rodziców i priorytety edukacyjne państwa.

Program zakłada, że wychowanie młodego człowieka będzie miało miejsce w każdym momencie edukacji – w czasie lekcji przedmiotowych, zajęć pozalekcyjnych, uroczystości i imprez szkolnych m. in.: wycieczek, apeli, konkursów oraz wyjazdów, a także podczas codziennych kontaktów nauczyciel – uczeń.

Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni. Program przeznaczony jest do realizacji przez wszystkich nauczycieli uczących w szkole, pedagoga szkolnego, pielęgniarkę szkolną i pozostałych pracowników szkoły, przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Cele wychowania i profilaktyki

Podstawowym celem realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły jest wspieranie dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym.

1. Kształtowanie postaw opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości, ukierunkowanych na poszanowanie godności własnej i drugiego człowieka.
2. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.
3. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi.
4. Wspieranie indywidualnej drogi rozwoju każdego ucznia.
5. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
6. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie.
7. Uruchamianie czynników chroniących dzieci i młodzież przed zachowaniami ryzykownymi.
8. Przygotowanie wychowanków do rynku pracy oraz funkcjonowania w dorosłym życiu.
9. Stwarzanie warunków do efektywnej współpracy z domem rodzinnym ucznia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej

Wartości wybrane przez społeczność szkolną

Wartości, jakie są dla nas ważne to:

- prawda i dobro,
- szlachetność,
- dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne i innych,
- kształtowanie wartości, norm społecznych i wzorów zachowań,
- postępowanie zgodne z dobrem społeczności szkolnej,
- kulturalne zachowanie w szkole i poza nią,
- okazywanie szacunku innym osobom,
- przyjaźń,
- tolerancja,
- umiejętne organizowanie czasu wolnego,
- uświadomienie zagrożeń cywilizacyjnych (Internet, choroby cywilizacyjne, sekty).
- szczerść, zaufanie;
- ogólnoludzkie normy i wartości,

II. Diagnoza potrzeb, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka

W celu zaplanowania i podejmowania właściwych działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły zidentyfikowano występujące w środowisku szkolnym czynniki ryzyka i czynniki chroniące, wpływające na zdrowie fizyczne, psychiczne, bezpieczeństwo i funkcjonowanie społeczne ucznia.

Czynniki chroniące:

- dobra atmosfera w szkole,
- dobre warunki do nauki (baza lokalowa i baza pomocy dydaktycznych, pomoc nauczyciela),
- uczniowie czują się w szkole bezpiecznie,
- „mała szkoła”- brak anonimowości,
- udział w projektach, wycieczkach i innych wydarzeniach szkolnych.
- dobra współpraca ze środowiskiem rodzinnym,
- zdecydowany brak akceptacji dla przemocy,
- współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną,
- obecność w szkole specjalistów (terapeuta pedagogiczny, pedagog, logopeda),
- wypracowane procedury bezpieczeństwa,
- zajęcia rozwijające zainteresowania
- okazja do przeżycia i osiągnięcia sukcesu, rozpoznawania i rozwijania własnych talentów i zdolności,
- szkoła jest ogrodzona,
- wszyscy nauczyciele posiadają kwalifikacje do pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- stałe podnoszenie umiejętności i kwalifikacji przez kadre pedagogiczną,
- indywidualne podejście do ucznia,
- dobry kontakt z rodzicami,
- podejmowanie szeregu działań integrujących zespoły klasowe,
- objęcie wszystkich uczniów pomocą psychologiczno – pedagogiczną,
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (PCPR, MOPS, Sąd Rodzinny, GOPS),
- w szkole na bieżąco dokonywane są przeglądy zapewniające bezpieczeństwo uczniów, wychowanków i pracowników szkoły.

Czynniki ryzyka

- narażenie na zagrażające i niewłaściwe treści w cyberprzestrzeni,
- pojawiająca się przemoc słowna wśród uczniów,
- trudności z kontrolą i panowaniem nad własnym zachowaniem,
- nieumiejętność nawiązywania prawidłowych relacji z innymi, trudności z komunikacją,
- niski poziom szeroko pojętych umiejętności społecznych,
- brak czasu i więzi emocjonalnych z dzieckiem, niezaradność wychowawcza rodziców, brak kompetencji wychowawczych,
- niezadowolający poziom kultury osobistej i posługiwanie się wulgaryzmami,
- zagrożenia występowaniem agresji i przemocy w wyniku dużej ekspozycji na negatywne przekazy medialne.

Wnioski z diagnozy potrzeb wszystkich podmiotów szkoły:

1. Zapewnić uczniom bezpieczeństwo w szkole,
2. Rozwijać sprawność fizyczną i wyrabiać nawyki uprawiania sportu oraz propagować zdrowy styl życia.
3. Uczyc zaradności w sytuacjach trudnych i kryzysowych,
4. Rozwijać zainteresowania uczniów,
5. Rozwijać umiejętność aktywnego spędzania czasu, zamiany siedzącego trybu życia na tryb aktywny,
6. Organizować wyjścia tematyczne do zakładów pracy.

Wnioski z ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły za rok szkolny 2022/2023.

◀ Na podstawie przeprowadzonych rozmów, badań ankietowych, obserwacji oraz analizy dokumentów stwierdzono, iż Program Wychowawczo -Profilaktyczny zawiera wszystkie niezbędne treści do realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych szkoły, które powinny być realizowane.

◀ Regularne nie uczęszczanie na zajęcia przez niektórych uczniów źle wpływa na pozostałych uczniów z klasy.

◀ Część nauczycieli zgłasza zbyt duże nałożenie się wielu akcji, wystaw, uroczystości, itp. w tym samym terminie. Należy zwrócić na to uwagę w kolejnym roku szkolnym.

Rekomendacje:

◀ Nawiązujemy współpracę z nauczycielami i pracownikami placówek specjalnych i szkół masowych w celu integracji.

◀ Należy w większym stopniu motywować uczniów do uczęszczania na zajęcia.

◀ Dalsza kontynuacja pogadarek dotyczących złego zachowania się przeprowadzonych z pedagogiem oraz zaproszonymi specjalistami.

Sposób realizacji:

- Udział uczniów w zawodach i uroczystościach pozaszkolnych zgodnie z zaproszeniami.
- Zorganizowanie na terenie naszej szkoły imprez integracyjnych z udziałem osób spoza szkoły.
- Realizacja międzyszkolnych projektów edukacyjnych.
- Zorganizowanie spotkania z absolwentami szkoły.

III. Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024

1. Kontynuacja działań na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego jako drugiego języka obcego.
2. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.
3. Doskonalenie kompetencji dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego.
4. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.
5. Rozwój kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż.
6. Podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin udzielanego w systemie oświaty poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz- i międzyszkolnej, a także z podmiotami działającymi w innych sektorach, w tym w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.
7. Wspieranie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej.
8. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji.
9. Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.
10. Wspieranie rozwoju nauki języka polskiego i oświaty polskiej za granicą oraz tworzenie stabilnych warunków do nauczania języka polskiego za granicą przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz beneficjentów przedsięwzięć i programów ustanowionych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

IV. Krótka charakterystyka środowiska wychowawczo-profilaktycznego.

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Brodnicy jest otwarta na współpracę z rodzicami i społecznością lokalną. W naszej szkole panuje atmosfera przyjaźni i wzajemnej akceptacji. Nauczyciele dokładają wszelkich starań, aby uczniowie czuli się w szkole bezpiecznie i osiągnęli sukcesy na miarę swoich indywidualnych możliwości. Nasza szkoła charakteryzuje się stosunkowo niską ilością zachowań ryzykownych uczniów.

Uczniowie są aktywni, chętnie uczestniczą w zajęciach i nie sprawiają większych problemów wychowawczych. Chętnie biorą udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, apelach, wycieczkach.. Odnoszą sukcesy w zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim i krajowym. Rodzice naszych uczniów, chętnie włączają się w organizację imprez klasowych i szkolnych.

W szkole zatrudnieni są kreatywni, życzliwi i profesjonalni nauczyciele, którzy ustawicznie się doskonalą, biorą udział w konferencjach, kursach i szkoleniach, podejmują studia podyplomowe.

V. Cel ogólny i cele szczegółowe programu

Cel główny:

Wyrównywanie szans wszystkich uczniów poprzez dążenie do wszechstronnego rozwoju osobowego wychowanka w wymiarze intelektualnym, fizycznym, psychicznym, aksjologicznym i społecznym.

Cele szczegółowe:

- kształcenie umiejętności korzystania z technologii cyfrowych
- wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia
- rozwijanie uczuć obywatelskich i patriotycznych
- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego, emocjonalnego
- kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania się w szkole i poza szkołą uwzględniając zasady savoir – vivre-u.

- kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych
- motywowanie do zdrowego stylu życia
- propagowanie ekologicznego stylu życia
- wdrażanie do życia w społeczności szkolnej
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i dobro wspólne
- wychowanie w duchu tolerancji, zrozumienia i szacunku dla innych osób, tradycji, religii i kultur
- zapobieganie przemocy psychicznej i fizycznej
- uświadomienie uczniom potrzeby ciągłego uczenia się i rozwoju
- przygotowanie uczniów do wykonywania obowiązków zawodowych, społecznych, rodzinnych

Działalność wychowawczo - profilaktyczna w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu rozwoju ucznia w sferach:

- **fizycznej** - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- **intelektualnej** - ukierunkowanej na odkrywanie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów, wzmacnianie motywacji uczniów do nauki, kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji,
- **psychicznej** - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- **społecznej** - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznymi rozwijaniu umiejętności komunikowania się z otoczeniem na miarę ich indywidualnych możliwości oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- **aksjologicznej** - ukierunkowanej na kształtowanie wartości, norm i wzorów zachowań oraz postawy patriotycznej, miłości do Ojczyzny i kultywowanie tradycji.

Założenia szczegółowe w poszczególnych sferach

Sfera fizyczna zawiera problematykę:

- Kształtowanie potrzeby i umiejętności dbania o własną sprawność fizyczną.
- Zapewnienie rozwoju dziecka w przyjaznym, bezpiecznym i zdrowym środowisku.
- Promowanie zdrowego odżywiania się.
- Zapobieganie uzależnieniom wśród uczniów.
- Bezpieczeństwo w szkole.

Sfera intelektualna zawiera problematykę:

- Odkrywanie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań.
- Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.

Sfera Psychiczna zawiera problematykę:

- Zapobieganie agresji słownej wśród uczniów.

Sfera Społeczna zawiera problematykę:

- Kultywowanie tradycji szkolnych, rodzinnych i religijnych.
- Kształtowanie postaw patriotycznych.
- Integracja zespołu klasowego.
- Integracja uczniów z innymi placówkami oświatowymi.
- Motywowanie uczniów do uczęszczania do szkoły.
- Zainteresowanie uczniów życiem kulturalnym i społecznym.
- Przygotowanie uczniów do życia zawodowego.
- Przeciwdziałanie zagrożeniom płynącym z Internetu.

Sfera aksjologiczna zawiera problematykę:

- Kształtowanie postawy patriotycznej, miłości do Ojczyzny, kultywowania tradycji.
- Kształtowanie wartości, norm i wzorów zachowań.

Zadania profilaktyczne programu to:

- kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania,
- zdobywanie przez uczniów wiedzy na temat substancji szkodliwych,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie z własną i cudzą agresją fizyczną i psychiczną,
- eliminowanie niebezpieczeństw związanych z używaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji.

Zakładamy, że w wyniku systematycznego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda nam się przygotować uczniów do zgodnego współżycia z ludźmi. Będziemy dążyć do tego, żeby nasi wychowankowie byli: uczciwi, wrażliwi na krzywdę innych, nie stosowali przemocy słownej, fizycznej, psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą. Nasze działania skierowane będą na przygotowanie uczniów do samodzielnego życia i wykonywania obowiązków społecznych, zawodowych, rodzinnych i obywatelskich. Ważne jest też, aby uczniowie przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom, kształtowali postawy obywatelskie, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, pogłębiali świadomość ekologiczną, poznawali dziedzictwo kulturowe naszego narodu i rozwijali swoje zainteresowania.

VI. Uczestnicy programu wychowawczo-profilaktycznego

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

a. Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka,
- znają i akceptują program wychowawczy proponowany przez szkołę,
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą,

- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci.

b. Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się,
- opracowują i realizują program wychowawczo-profilaktyczny,
- koordynują pracę wychowawczo - profilaktyczną w zespole klasowym,
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec ucznia, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów,
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną uczniów,
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- integrują i kierują zespołem klasowym,
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego,
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów,
- inspirują pracę zespołową w klasie,
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie
- współpracują z rodzicami - włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy,
- współpracują z dyrektorem szkoły, pedagogiem, pielęgniarką,
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, policją, poradnią psychologiczno - pedagogiczną, sądami rodzinnymi.

c. Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych,
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych,
- udzielają pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych,
- wspierają rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- inspirują uczniów do aktywności i samodzielności,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu,
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań,
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programu wychowawczo -profilaktycznego szkoły.

VII. Sylwetka absolwenta

Dążeniem Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy w Brodnicy jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym.

Uczeń kończący szkołę:

1. **Jest komunikatywny:** potrafi porozumiewać się z innymi w sposób prosty i zrozumiały, werbalnie lub pozawerbalnie.
2. **Jest samodzielny:** zdobył maksymalną niezależność życiową w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb, nie ulega wpływom, potrafi podejmować decyzje dotyczące wyborów zachowań.
3. **Jest obowiązkowy:** ma poczucie obowiązku, na miarę swoich możliwości sumiennie wypełnia swoje powinności.
4. **Jest zaradny:** chętnie i samodzielnie podejmuje działania adekwatne do poziomu sprawności, ma poczucie sprawczości.
5. **Jest rozważny:** szanuje zasady bezpieczeństwa i higieny, potrafi je stosować w swoich codziennych czynnościach, potrafi zapewnić bezpieczeństwo sobie i innym, potrafi opanowywać swoje emocje.
6. **Jest odpowiedzialny:** przewiduje skutki swoich działań. Przestrzega zasad bezpieczeństwa w życiu codziennym.
7. **Jest otwarty:** łatwo nawiązuje kontakt z innymi, przyjmuje uwagi i sugestie w związku z popełnianymi błędami,

nawiązuje przyjazne kontakty z innymi ludźmi, współdziała z nimi.

8. Jest świadomy: posiada własny system wartości, stosuje się do norm obowiązujących w otoczeniu, rozróżnia zachowania dobre i złe, w swoim zachowaniu wykazuje dobre intencje, szanuje cudzą własność.

9. Jest kulturalny: grzecznie odnosi się do rówieśników i dorosłych, dba o higienę osobistą, wygląd zewnętrzny. Zna i potrafi stosować zasady kulturalnego zachowania się w szkole i poza szkołą.

10. Jest aktywny: lubi ruch i chętnie uprawia sport w najróżniejszych odmianach.

11. Jest ciekawy świata: obserwuje zjawiska zachodzące w najbliższym otoczeniu, potrafi wyciągać proste wnioski ze swoich obserwacji.

12. Jest empatyczny: potrafi współodczuwać; rozumie normy i zasady społeczne.

VIII. Ewaluacja

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystane do modyfikacji samego programu, jeżeli wystąpi taka potrzeba.

Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

- Sprawozdania wychowawców z realizacji Programów Wychowawczo- Profilaktycznych klas.
- Analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno-środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez pedagoga szkolnego na podstawie danych zebranych od nauczycieli: analiza dokumentów, obserwacje, wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły. Dyrektor czuwa nad prawidłowością jego realizacji.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy opracował zespół nauczycieli w składzie: Dominika Abram, Barbara Sobieszyńska, Agnieszka Mianecka.

SFERA INTELEKTUALNA

Problem	Zadania	Realizujący	Termin	Narzędzia/ dokumentacja	Ewaluacja
1.Odkrywanie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań uczniów.	1.Organizowanie i prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania	nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające zainteresowania	IX-VI	plany zajęć rozwijających zainteresowania	wpisy do dziennika
	2. Organizowanie i przeprowadzanie wystaw, konkursów i prezentacji prac uczniów.				
	<ul style="list-style-type: none"> • Wystawa przyborów i pomocy dydaktycznych „Szkoła z dawnych lat” 	A.Wasiak	X	kalendarz wystaw szkolnych, scenariusze	sprawozdania z przebiegu wystawy wpisy do dziennika i kroniki szkolnej
	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurs plastyczno-literacki „List do Św. Mikołaja” 	M.Borkowska	XII		
	<ul style="list-style-type: none"> • Kartki bożonarodzeniowe dla dzieci z oddziałów onkologicznych 	K.Więcławska	XII		
	<ul style="list-style-type: none"> • Wystawa bożonarodzeniowa 	B.Sobieszyńska	XII		
	<ul style="list-style-type: none"> • Wystawa plastyczno-techniczna „Magiczna maska karnawałowa” 	M.Borkowska	I		
	<ul style="list-style-type: none"> • Wystawa kartek walentynkowych „Walentynkowe serduszka” 	M.Knorps	II		
	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurs z okazji Europejskiego Dnia Logopedy „Wykonanie pomocy logopedycznej” 	J.Rafalska	III		
	<ul style="list-style-type: none"> • Wystawa wielkanocna 	B.Przeracka	III		
<ul style="list-style-type: none"> • Konkurs wiedzy „Dbam o bezpieczeństwo swoje i innych” 	M.Krajewska	IV			
<ul style="list-style-type: none"> • Konkurs na wykonanie gry 	B.Błaszkwicz	IV			

	<p>planszowej/karcianej w klasie lub indywidualnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wystawa ekologiczna „Ziemia - Nasza Planeta” • Konkurs wiedzy „Już to wiem!” • Wystawa plakatów „Używkom mówimy NIE” <p>3.Prowadzenie projektów i programów edukacyjnych:</p> <p>-Ogólnopolski Program „Uczymy dzieci programować”</p> <p>- Szkolny Program profilaktyczny „Z kulturą na Ty”</p> <p>- Ogólnopolski Projekt edukacyjny “Cyfrowa podróż z Avatarem”</p> <p>- Projekt „Buduję swoją samodzielność”</p> <p>- Ogólnopolski Projekt Edukacyjny „Wyzwania Teodora”</p> <p>4. Udział w warsztatach tematycznych, wyjazdowych oraz organizowanych w szkole.</p> <p>5. Udział w wycieczkach tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilukrotnie do kina w Rypinie - Zespołu Szkół w Pokrzydowie - do Górzna - do Gdańska 	<p>M.Kościkiewicz</p> <p>A.Wasiak</p> <p>I. Roszak</p> <p>D.Abram</p> <p>I.Zarębska, J.Król</p> <p>D. Abram</p> <p>M. Borkowska</p> <p>M.Knorps</p> <p>wszyscy nauczyciele wychowawcy</p> <p>wychowawcy wszyscy nauczyciele pedagog szkolny</p>	<p>IV</p> <p>V</p> <p>V</p> <p>IX-VI</p> <p>X-V</p> <p>X-V</p> <p>X-V</p> <p>X-V</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p>	<p>karta zgłoszenia, plany pracy dzienniki lekcyjne plan pracy wychowawcy</p> <p>plany pracy wychowawcy dzienniki lekcyjne</p> <p>dokumentacja wycieczek dzienniki lekcyjne</p>	<p>sprawozdanie z realizacji projektu wpisy do dziennika i kroniki szkoły</p> <p>wpisy do dziennika, informacje na stronie internetowej szkoły</p> <p>sprawozdania, wpisy do dziennika</p>
--	--	---	--	---	--

<p>2. Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.</p>	<p>1.Udział w zajęciach bibliotecznych organizowanych przez bibliotekę szkolną.</p> <p>2.Kształtowanie umiejętności celowego korzystania z elektronicznych nośników informacji – Internet, telefony komórkowe, gry komputerowe, telewizja.</p> <p>3.Kształcenie umiejętności prawidłowego korzystania z technologii cyfrowych ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.</p>	<p>bibliotekarz, wychowawcy wszyscy nauczyciele</p> <p>nauczyciel informatyki wychowawcy wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele nauczyciel informatyki pedagog</p>	<p>IX-VI</p>	<p>plan pracy biblioteki, plan pracy wychowawcy</p> <p>dziennik lekcyjny, dziennik pedagoga,</p>	<p>sprawozdanie z pracy biblioteki wpisy do dziennika</p> <p>sprawozdanie z pracy pedagoga, wpisy do dziennika</p>
--	---	--	--------------	--	--

SFERA SPOŁECZNA

Problem	Zadania	Realizujący	Termin	Narzędzia/ dokumentacja	Ewaluacja
1.Kultywowanie tradycji szkolnych, rodzinnych i religijnych.	1.Organizowanie i prowadzenie uroczystości klasowych i szkolnych: -Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego - Pożegnanie lata -Dzień Chłopaka -Dzień Edukacji Narodowej -Dzień Papieski -Święto Odzyskania Niepodległości - Andrzejki - Prawa Dziecka- impreza integracyjna z okazji Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka dla Szkół Specjalnych -Mikołajki - Wigilia -Dzień Kobiet -Dzień Wiosny - Światowy Dzień Zespołu Downa - Międzynarodowy Dzień Sportu -Dzień Świadomości Autyzmu - Pokaz mody - Dzień Matki i Ojca - Dzień Dziecka, - „Zjazd Absolwentów” – dzień otwarty dla absolwentów szkoły -zakończenie szkoły klas III Szkoły Przysposabiającej do Pracy - Uroczyste zakończenie roku szkolnego	wychowawcy organizatorzy uroczystości szkolnych	IX- VI	scenariusze, kalendarz imprez i uroczystości szkolnych, plan pracy wychowawcy	wpisy do dziennika

<p>2.Integracja zespołu klasowego.</p>	<p>1. Organizowanie klasowych uroczystości: -urodziny uczniów, -Dzień Chłopaka, -Andrzejki, -Mikołajki, -Wigilia, -Dzień Kobiet, -Dzień Matki.</p> <p>2. Wyjścia tematyczne do restauracji, cukierni, w miejsca użyteczności publicznej</p>	<p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy</p>	<p>IX-VI</p> <p>IX-VI IX XI XII XII III V IX-VI</p>	<p>plan pracy wychowawcy</p> <p>plan pracy wychowawcy plany edukacyjne, karty wyjść</p>	<p>wpisy do dziennika</p> <p>Wpisy do dziennika i do kroniki szkolnej</p>
<p>3.Integracja uczniów z innymi placówkami oświatowymi.</p>	<p>1. Organizowanie imprez szkolnych z udziałem uczniów ze szkół specjalnych. - Wojewódzka Impreza Integracyjna Szkół Specjalnych z okazji Dnia Praw Dziecka</p> <p>2.Uczestniczenie w imprezach organizowanych przez inne szkoły masowe i specjalne.</p>	<p>K.Jackiewicz A.Mianecka</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>	<p>XI</p> <p>IX-VI</p>	<p>kalendarz imprez i uroczystości, scenariusz</p> <p>zaproszenia, karta zgłoszenia</p>	<p>sprawozdanie</p> <p>wpisy do dziennika i kroniki szkolnej</p>
<p>4.Motywowanie uczniów do uczęszczania do szkoły.</p>	<p>1. Podejmowanie działań zaradczych mających na celu poprawę frekwencji uczniów zgodnie ze statutem szkoły.</p>	<p>wychowawcy pedagog dyrektor szkoły</p>	<p>IX-VI</p>	<p>dziennik lekcyjny, dziennik pedagoga, dokumenty ucznia</p>	<p>sprawozdanie z pracy pedagoga</p>
<p>5. Zainteresowanie uczniów życiem kulturalnym.</p>	<p>1. Udział uczniów w wystawach i wybranych imprezach organizowanych przez Muzeum Ziemi Michałowskiej i BDK. 2. Poznanie różnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<p>wychowawcy pedagog dyrektor szkoły</p>	<p>IX-VI</p>	<p>dziennik lekcyjny, dziennik pedagoga, dokumenty ucznia</p>	<p>wpisy do dziennika</p>

<p>6. Przygotowanie uczniów do aktywnego życia społecznego i zawodowego. Kształtowanie u uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra</p>	<p>1.Poznanie i respektowanie praw i obowiązków ucznia. 2. Nauka tolerancji wobec innych. Kształtowanie właściwych postaw wobec starszych , słabszych i odmiennych kulturowo. 3. Poznanie instytucji użyteczności publicznej oraz nabywanie doświadczenia w samodzielnym korzystaniu z nich. 4.Poszanowanie cudzych dóbr osobistych i materialnych oraz mienia szkoły. 5. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu. 6.Zorganizowanie zajęć dla uczniów z pedagogiem lub doradcą zawodowym z Młodzieżowego Centrum Kariery w Brodnicy. 7. Zorganizowanie spotkania z doradcą zawodowym z MCK z rodzicami uczniów SPdP. 8.Zorganizowanie wyjść uczniów SPdP do WTZ, ZAZ, ŚDS w Brodnicy.</p>	<p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wychowawcy pedagog</p> <p>pedagog wychowawcy</p> <p>pedagog wychowawcy</p> <p>pedagog wychowawcy</p> <p>pedagog wychowawcy</p>	<p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>II półrocze</p> <p>II półrocze</p>	<p>plany edukacyjne z funkcjonowania osobistego i społecznego, plan pracy wychowawcy, plan pracy pedagoga</p> <p>plan pracy pedagoga</p> <p>plan pracy wychowawcy plan pracy pedagoga</p> <p>plan pracy wychowawcy plan pracy pedagoga</p>	<p>wpisy do dziennika, sprawozdanie z pracy pedagoga</p> <p>wpisy do dziennika, sprawozdanie, z pracy pedagoga</p>
<p>7. Budowanie wzajemnych relacji opartych na szacunku wobec innych ludzi.</p>	<p>1.Prowadzenie zajęć edukacyjnych na temat roli rodziny w wychowaniu dzieci. 2.Przygotowanie laurek z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. 3.Obchody Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa. 4.Obchody Światowego Dnia Świadomości Autyzmu. 5.Obchody Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.</p>	<p>pedagog</p> <p>nauczyciele przedmiotów</p> <p>nauczyciele przedmiotów</p> <p>wychowawcy</p>	<p>według planów edukacyjnych</p> <p>I</p> <p>III</p> <p>IV</p>	<p>plan pracy wychowawcy plan pracy pedagoga</p> <p>plan pracy wychowawcy plany edukacyjne</p>	<p>wpisy do dziennika i kroniki szkolnej</p>

8. Rozwijanie empatii i wrażliwości wobec zwierząt.	6.Zorganizowanie uroczystości z okazji Dnia Matki i Ojca 7.Prowadzenie zajęć na temat tolerancji wobec innych osób	wychowawcy	V według planów edukacyjnych		sprawozdania, wpisy do dziennika
	1.Wycieczka do Schroniska dla zwierząt „Reksio”. Przekazanie karmy dla zwierząt.	wychowawcy	według planów edukacyjnych	dokumentacja wycieczki	wpisy do dziennika i kroniki szkolnej
	2.Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych na temat właściwego stosunku do zwierząt.	wychowawcy	według planów edukacyjnych	plan pracy wychowawcy plany edukacyjne	

SFERA FIZYCZNA

Problem	Zadania	Realizujący	Termin	Narzędzia/ dokumentacja	Ewaluacja
1.Kształtowanie potrzeby i umiejętności dbania o własną sprawność fizyczną.	1. Organizowanie i przeprowadzanie zawodów sportowych na terenie szkoły - Mistrzostwa szkoły w Bocce, - Mistrzostwa szkoły w babingtonie. - Turniej w piłkarzyki stołowe - Mistrzostwa szkolne w Unihokeju - Międzynarodowy Dzień Sportu dla Rozwoju i Pokoju. - Dzień Dziecka na sportowo - Szkolne MATP	nauczyciele wychowania fizycznego J.Ochlak, M.Gutkowski nauczyciele wychowania fizycznego B.Błaszkwicz	XI- VI zgodnie z terminarzem zawodów	scenariusz, kalendarz imprez	sprawozdanie
	2. Udział w zawodach międzyszkolnych.	wszyscy nauczyciele	zgodnie z terminarzem zawodów	zgody rodziców, zaświadczenia lekarskie, harmonogram wyjazdu	S prawozdanie
	3.Przeprowadzenie zajęć profilaktycznych na temat znaczenia ruchu oraz sportu dla zdrowia człowieka.	pedagog wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne, plan pracy pedagoga	sprawozdanie z pracy pedagoga wpisy do dziennika
	4.Prowadzenie zajęć wychowania fizycznego, zajęć sportowych na świeżym powietrzu.	nauczyciele przedmiotu	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy do dziennika
	5.Prowadzenie ćwiczeń śródlekcyjnych.	wszyscy nauczyciele			wpisy do dziennika

<p>2.Zapewnienie rozwoju ucznia w przyjaznym, bezpiecznym i zdrowym środowisku.</p>	<p>1.Prowadzenie zajęć o tematyce prozdrowotnej.</p> <p>2. Kształtowanie, wdrażanie i utrwalanie nawyków higienicznych.</p> <p>3. Rozwijanie przyjaznej postawy wobec środowiska naturalnego: -przybliżenie uczniom konieczności ochrony środowiska naturalnego, -ukazanie wpływu codziennych czynności i zachowań na stan środowiska naturalnego, - zwracanie uwagi na negatywny wpływ degradacji środowiska naturalnego na zdrowie człowieka. - udział w akcjach o charakterze proekologicznym: zbieranie nakrętek itp.</p>	<p>nauczyciele funkcjonowania osobistego i społecznego pedagog wychowawcy pielęgniarka szkolna</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>	<p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p> <p>IX-VI</p>	<p>plany edukacyjne funkcjonowania osobistego i społecznego, plan pracy wychowawcy plan pracy pedagoga</p> <p>plany edukacyjne plan pracy wychowawcy,</p> <p>plan pracy wychowawcy plany edukacyjne</p>	<p>wpisy do dziennika</p> <p>wpisy do dziennika i do kroniki szkolnej</p> <p>wpisy do dziennika</p>
<p>3.Promowanie zdrowego odżywiania się.</p>	<p>1. Prowadzenie zajęć dotyczących zdrowego odżywiania się, chorób związanych z zaburzeniami odżywiania się. -zapoznanie z zagrożeniami stosowania diet: anoreksja i bulimia.</p> <p>2. Wyjścia do Jadłodzielni: przeprowadzenie cyklu zajęć dotyczących niemarnowania żywności, kupowania odpowiedniej ilości produktów spożywczych.</p>	<p>wychowawcy, pielęgniarka szkolna</p>	<p>IX-VI</p>	<p>plan pracy wychowawcy plany edukacyjne</p>	<p>wpisy do dziennika</p>

SFERA PSYCHICZNA

Problem	Zadania	Realizujący	Termin	Narzędzia/ dokumentacja	Ewaluacja
1.Zapobieganie agresji słownej wśród uczniów.	1.Zapoznanie uczniów i rodziców z programem wychowawczo-profilaktycznym.	wychowawcy,	X	plan pracy wychowawcy	wpisy do dziennika
	2. Prowadzenie zajęć profilaktycznych w klasach na temat skutków zachowań agresywnych, ćwiczenie umiejętności asertywnych i rozpoznawanie emocji.	nauczyciele zajęć rozwijających umiejętności społeczne, wychowawcy, pedagog,	IX-VI	plany zajęć rozwijających umiejętności społeczne plan pracy wychowawcy plan pracy pedagoga	wpisy do dziennika
	3.Zapoznanie uczniów i rodziców z procedurami dotyczącymi bezpieczeństwa uczniów.	wychowawcy	IX	procedury postępowania zawarte w dokumencie „Bezpieczeństwo uczniów”.	wpisy do dziennika
	4.Zapoznanie uczniów i rodziców z OW – ocenianie zachowania uczniów.	wychowawcy	IX	Statut szkoły - OW	wpisy do dziennika, sprawozdanie pedagoga
	5.Opracowanie wspólnie z uczniami klasowych zasad zachowania się w szkole.	wychowawcy	IX	klasowe zasady postępowania	

SFERA AKSJOLOGICZNA

Problem	Zadania	Realizujący	Termin	Narzędzia/ dokumentacja	Ewaluacja
1. Kształtowanie postawy patriotycznej, miłości do Ojczyzny, kultywowania tradycji.	1. Nauka słów i melodii hymnu narodowego, kształtowanie właściwej postawy podczas śpiewu i słuchania.	wszyscy nauczyciele	IX, XI	plany edukacyjne	wpisy tematów i uroczystości do dziennika
	2. Kształtowanie poszanowania norm obywatelskich i moralnych.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	
	3. Kształtowanie postaw szacunku wobec symboli narodowych.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika
	4. Zapoznanie uczniów z ważnymi dla kraju instytucjami, które posiadają istotne znaczenie dla funkcjonowania państwa polskiego.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	
	5. Kultywowanie tradycji, uroczyste obchody świąt narodowych i szkolnych:	organizatorzy uroczystości	IX-VI		
	6. Wyjścia tematyczne na cmentarz wojskowy, do miejsc pamięci w Brodnicy	wychowawcy	IX-VI	scenariusze uroczystości plan pracy wychowawcy	wpisy do dziennika, kronika szkoły wpisy do dziennika kronika szkoły
	7. Zdobywanie i pogłębianie wiedzy o własnej miejscowości, regionie i kraju.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	
	8. Wdrażanie do aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty lokalnej, imprezach regionalnych.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika
2. Kształtowanie wartości, norm społecznych i wzorów zachowań.	1. Wdrażanie do kulturalnego wypowiedzania się i dbałości o język – realizacja programu „Z kulturą na Ty”.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika sprawozdanie z realizacji programu

	2.Prowadzenie zajęć o tematyce dotyczącej szacunku dla ludzi, pracy oraz tolerancji, odróżniania dobra od zła.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika,
	3. Prowadzenie zajęć o tematyce dotyczącej: przyjaźni, miłości, koleżeństwa.	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne plan pracy wychowawcy	wpisy tematów do dziennika
	4.Wpajanie szacunku do: rodziny, ludzi starszych, niepełnosprawnych, chorych , o odmiennych poglądach i religii	wszyscy nauczyciele	IX-VI	plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika
	5. Zapoznanie z kilkoma działającymi w kraju organizacjami i akcjami charytatywnymi i pomocowymi, Wdrażanie do adekwatnego dbania nie tylko o zdrowie lecz również środowisko nas otaczające, zwierzęta, przyrodę.	wszyscy nauczyciele		plany edukacyjne	wpisy tematów do dziennika

Opracował zespół:

Dominika Abram, Agnieszka Mianecka, Barbara Sobieszewska,